

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Az ingadozó hármasszövetség.

(sl.) Goluchovszky gróf külügyminiszter Berlinbe utazik, hogy visszaadja a látogatást Hohenlohe herceg birodalmi kancellárnak.

E látogatás alkalmi jellege azonban éppen nem kisebbíti ez esemény diplomáciai fontosságát. Ez a találkozás bizonyíték amellett, hogy az európai diplomáciai viszonyoknak az utóbbi hónapokban tanúsított meglepő változása a legkevésbé sem érintette a német birodalom és az osztrák-magyar monarchia között fennálló fegyverbarátságot. Nagy szükség volt erre különösen most, amikor már mindenki jövendöli a hármasszövetség halálát.

Kétségtelen, hogy az adnai ütközet siettetett ezt a látogatást. Az olaszok megdöbbenésére és nyereségvágyó hadjárata Afrikában az egész vonalon vereséggel végződött, s az alig néhány nappal ez előtt kivívott adnai ütközet óta Olaszország afrikai hadereje teljesen meg van sebesítve. Nagy jelentőségű dolog ez a hadügyének gyengeségéről és nyomoráról nevezetes Olaszország életében, s igen élesen érintette a fiatal állam két hatalmas szövetségét.

Olaszország katonai jelentősége az ütközet óta a semminél is kevesebb, — s a mindig csak realitásokra törekvő hármasszövetségben helyzete e naptól kezdve fölöttébb ingadozóvá lett. Sajátságos és a későbbi kor előtt érthetetlen diplomáciai viszonyok vitték bele Olaszországot a hármasszövetségbe, — ahol úgyszólván csak túrték, amíg a diplomáciai érdekek követelték. Az események azonban nagyon meggyengítették pozícióját. Anglia az örmény kérdés óta minden igyekezetét arra fordítja, hogy simpathiát keltsen maga iránt az osztrák-magyar diplomáciában.

Más szövetséges híján ehhez a nagyhatalomhoz fordul, — mert ez a legkevésbé sem fenyegetheti az érdekeit. S most az az álma minden osztrák-magyar diplomatának, hogy sikerüljön Angliát megnyerni a hármasszövetség barátjának, — vagy őszintébben szólva: a hármasszövetség harmadik tagjának, Olaszország helyett.

A külügyminiszterium félhivatalos lapja fölöttébb el van ugyan telve részvétellel Olaszország iránt, de azért minden harmadik sorában arra céloz, hogy milyen praktikus dolog volna, ha a gazdag Anglia pártfogolná a hármasszövetség érdekeit.

Hogy sikerülni fog e ez a diplomáciai manőver, amelyben sima és magas udvariasságokat feltüntető »látogatások« jelzik a csatákat, az még a jövő titka. Az az egy bizonyos, hogy Olaszország el-

vesztette előbbi jelentőségét az európai diplomáciában, s eddigi aktív szerepe helyett ma már csak tárgya lett a diplomáciának, — egy haldokló ember, akinek csekély vagyona fölött már is vitakoznak.

Anglia szívesen csatlakozik a hármasszövetséghez, hateljesen megkapja Egyiptomot, s ez esetben Ausztria-Magyarországnak is szabadabb keze lenne a megoldást mind sürgősebben provokáló keleti kérdésben.

A hármasszövetség két hatalmas tagjának körülbelül olyan a magatartása Olaszországgal szemben, mint egy erőteljes emberé, akinek haldoklik a felesége, akit csak az összeköttetései miatt vett el. Még meg se halt az asszony, — máris új feleség után néz, akinek a pénze majd felsegíti az emelkedés létráján. Biz ez nem valami nemes dolog, de minden esetre praktikus dolog, mert hiszen a diplomácia csak sakkjáték, ahol nincs simpathia jellem és ideál, — csak okosság és ügyesség.

A bécsi választások.

Tegnap értek véget a községi választások a dunaparti császárvárosban.

Az eredmény a liberálisok teljes veresége. Egy év előtt még 69 mandátummal rendelkeztek a liberálisok a fényes Rathhaus termeiben; a szeptemberi választások alkalmával már csak

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Velencei leány.

Irta: Moldoványi Gyula.

A Szent-Márk-tér gyönyörű nyulványával, a Piazzettával szemben éppen kiköt a Fiuméből érkező Lloyd gőzös.

A kis San-Marco csatorna egyszerre megélnékül, a víz közepén horgonyzó hajó-óriás körül sűrű-forog a sok gondola, szállítva az érkező utasokat a partra, a fenséges Piazzetta márványlépcsőjéhez.

A káprázatos zürzavarba belevegül egy gyorsan tovasiető vaporette éles füttye és a parton álló lazaronik kiáltása, a mint fanyelű horgaikkal a lépcsőhöz huzzák az érkező gondolatokat és egy-két rézpénzyi borraivalóért kisegítik belőle az utast.

A parton lévő hatalmas szürke gránit-oszlop mellől, melyen Szent-Márk szárnyas országlánja diszeleg, két leány nézi figyelemmel a zszibongó sokaságot.

Az egyik alig 14 éves kedves arcú gyermek, a másik kifejlett gyönyörű olasz leány. A kis szőke baba sorba nézi a gondolatokat, vizsgálja a partra szálló utasokat, azután félre simítja szeméi elől az alkalmatlankodó hajfürtöket és a hajót szemléli, melyről már csak a csomagokat szedik le. A másik leány figyelmét egy pillanatra valami érdekes jelenet vontá magára a parton.

Mikor a kis Maria meglátja, hogy társnőjét mi foglalkoztatja, szemrehányóan szól hozzá.
 — Miért nem nézed Carlót Lucia! Én nem látom sehol!

Lucia oda fordul a leánykához, majd végig nézi az oszladozó tömeget.

— Énsem láttam. Bizonyosan nem jött meg bátyád édesem. Ne is várjunk tovább, talán majd valamelyik dalmát gőzössel érkezik — szól és megfogja a leányka kezét, hogy az oszlop mellől elvonja.

Maria vonakodva hagyja ott helyét, többször hátra néz, hátha fölfedezi valahol testvérét, végre duzzogva mondja:

— Pedig meg írta, hogy bizonyosan most jön, én nem tudom hová maradhatott.

Majd ijedten fordul Luciához.

— Hátha valami baja lett Carlónak Lucia és azért nem jött?! Istenem vajjon mi történhetett vele.

Lucia tréfálkozva akarja megnyugtani kis barátnőjét, de mikor annak komoly, szomorú arcát meglátja maga is komoly lesz és eltöpreng, hogy micsoda baj érhetne volna a bátor, az erős Carlót?!

Átsétálnak a Piazzettán, elmélázva, hallgatóan szemlélik a Márkus-tér palotáinak márvány czirádáit, s mikor a Szent-Márk templom nyitott kapuit meglátják, mintha előre megbeszélte terv szerint járnának, egymásra néznek és bemennek az öt székesegyház előcsarnokába.

— Gyere Maria a Zenó-kápolnába, azt még úgy sem láttad — sugja halkán Lucia és

karon fogja az álmélkodó leánykát, kit a templom fenséges félhomálya az oszlopok és a falak mesteri ékítései egészen elbájolnak.

A kis leány oda simul barátnőjéhez és szóltalanul megy vele a kápolnába. Ott Lucia sorba mutogatja neki a két Lombardó remek műveit, a gyönyörű Madonna szobrot, szent Péter és szent János bronz alakjait és a csillogó arany mozaikokat; majd a Megváltó domborművü szép bronz szobrát nézik áhitattal, amint a főoltár menyezete felett áldva nyujtva feléjük kezét.

Az összhangzatos műrekek, a kápolna néma csendje meghatja a két leányt, egymás mellé térdelnek a márvány lépcsőn, ugy imádkoznak néma áhitattal az áldást osztó Jézushoz. Arczuk mintegy átszellemül az imától, látszik rajtuk, hogy egész lelkük ott van a merre szemük tekint: az égben.

Nem is veszik észre, hogy már jó ideje egy ifju szemléli őket gyönyörködve.

Az ifju távolról látta a leányokat a templom előtt, sietett feléjük, de azok, mire odaért, már eltűntek a templomban.

Akkor talált rájuk, mikor a kápolna oltár-lépcsőjén térdelve imádkoztak. Nem akarta megzavarni őket imájukban, félre állott és várta míg elvésznek.

A két leány még mindig nem mozdult, mikor az ifju mosolyogva elhagyta a kápolnát és az oszlop mellett húzódott meg, úgy várta míg kijönnek.

Mikor a lányok elhagyták a templomot, az

a mandátumoknak egyharmadát (46) tudták megtartani, — tegnap pedig ebből is elvesztettek négyet.

Mikor Luegertől megtagadta a felség a megerősítést, azt gondolták, ez a legfelsőbb helyről jött intés és a félév óta gyakorolt hivatalos befolyás megtöri az antiliberalis pártot. Csalódtak. Ez a párt a nyomás alatt jelentékenyen megnövekedett. Csaknem négyezer választóval és öt mandátummal lett gazdagabb. Ez az öt mandátum pedig nagyon sokat jelent.

Tévesen írta néhány magyar lap, hogy a polgármesterválasztáshoz $\frac{2}{3}$ -ad többség kell. Ahhoz elég az abszolút többség is. Mikor Lueger első ízben lett megválasztva főpolgármesternek és nem fogadta el azt, csak 70 szavazatot kapott. Kétharmad többség, 92 szavazatot kell a régi statutumok megváltoztatásához, nagyobb kölcsönök felvételéhez stb. Éppen azért nem kellett akkor Luegernek a polgármesterség, mert $\frac{2}{3}$ -ad többsége nem volt s így fontosabb kérdésekben ki lett volna szolgáltatva ellenségei kegyének.

Még szeptemberben sem volt teljes a kétharmad. Tulajdonképpen csak 91 tagból állott pártja, a 92-ik egy pártonkívüli vad-antiszemita volt. Ha ez nem tart velük, vagy ha egy ember beteg, már baj van.

Segítségére jött Badeni miniszterelnök, aki nem ajánlotta őt a megerősítésre s másodsor is felosztatta a községházát.

A mostani választás teljessé tette az antiliberalisok győzelmét, kik immár 96 mandátummal teljesen urai a helyzetnek.

Valószínű, hogy Lueger még sem lesz a Nagy-Bécs főpolgármestere. Most már ők maguk sem akarják veszélyeztetni kivívott pozíciójukat. Az antiliberalis »Bürgerklub«, mint értesülünk, erre az álláspontra helyezkedett s Lueger is hozzájárult.

Ezzel a liberalizmus elleni mozgalom csak nyerni fog. Luegernek ereje éppen az agitációban van s így mint alpolgármester és birodalmi képviselő nem lesz elvonva ettől.

Ez az egyelőre befejezett nagy küzdelem pedig fényesen bizonyítja azt, hogy a népek nem bíznak immár a liberalizmus hangzatos ígéreiben. A szabadelvű rendszer teljesen legazdalkodta magát, a nélkül, hogy beváltotta volna

igéreteit, a nélkül, hogy képes lett volna javítani az ország és a nép anyagi helyzetét.

Nálunk még tartja magát a liberális rendszer, de bensejében dül a korrupció férgé. Morfium-injectiókkal még fenn lehet tartani életét, de ez már csak a haldokló kinjainak meghosszabbítása. A restaurációnak nálunk is be kell következni előbb-utóbb. Ezt már meg nem akadályozhatjuk. Csak arra legyen gondjuk a liberális korifeusoknak, hogy ez a restauráció rájuk nézve olyan veszedelmes alakot ne öltön, mint odaát a szomszédban.

A kvóta megállapítása.

A matematika igen szép tudomány az olyan ember kezében, aki ügyesen tudja csoportosítani a számokat. Nincs az az égbekiáltó matematikai igazságtalanság, amelynek igazságáról egy ügyes ember egy kevésbé ügyeset meg ne tudna győzni.

A kvóta megállapítására törekvő bizottsági ülésen úgy látszik, az osztrákok az ügyesebbek. Túlzott követelésekkel lépnek fel, de meg kell adni, hogy a kérésüket igen ügyes számításokkal támogatják. Igazuk van, az ő érdekeik azt kívánják, hogy minél többet csikarjanak ki Magyarországtól, amely elvégre is nem kénytelen az ő követeléseiket teljesíteni. Az ügyes gaukler jobban tud számolni, mint a matematika tudós, szemüveges professzora, s a politikai zürzavarosban is igen kitűnően lehet halászni. Erre a két alapelvre támaszkodik az osztrák kvóta-bizottság, melynek nagyon könnyű előterjesztéseket tenni akkor, amikor semmi törvény, szabály vagy jogszokás nem precizirozza, hogy hogyan és mely adatokkal kell hozzáfogni a kvóta-alap kiszámításához.

Eddig az egyenes adók bruttó-jövedelmét vették alapul a hozzájárulási arány megállapításánál. Azonban az egyenes adók sohasem nyújtanak helyes mértéket valamely nép vagyoni erejéről. Az egyenes adókat ugyanis a törvényhozó kénye szabja meg, mely az állam szükségéit gyakran nagyobb mértékben tartja szem előtt, mint

az adózók nehezen megbecsülhető fizetési képességét; míg ellenben a közvetett adókban részesedés, az adózók szükségére mellet, azok akaratától is függ. S ha a tudomány kétségtelen alapelvei szerint általában nem vétethetnek az egyenes adók mértékül valamely nép fizetési képessége megítélésénél, még kevésbé vétethetnek az adók kivétele; s még kevésbé vétethetnek alapul ez adók a magyar korona országaiban, ahol azok elszívva, önkényesen, a helyzet ismerete nélkül hozattak be.

Azután az egyenes és közvetett adók bruttó-jövedelméből számították ki a kvótát, de a közvetett adókból kihasították azokat, amelyek csak egyik- vagy másik államban vannak behozva

Ez az alap sem helyes, mert a sokféle olyan közvetett adó, amely csak az egyik államban van behozva, természetesen kisebbíti az ország adóképeségét. Másrészt az is helyes következtetés, hogy az újonnan behozott adók a növekedő adóképeség biztos mértékéi.

Ilyen körülmények között föltöbb nehez annak a megállapítása, hogy mekkora az egyik vagy a másik fél anyagi viszonyainak megfelelő igazságos kvóta. Ausztria jövedelmeinek egy részét nem veszi számításba. Viszont Magyarországon is jelentékeny összegeket számítanak le a bruttó jövedelmekből. Aki ügyesebben tudja csoportosítani a számadásait, annak a javára válik a kiegyezés.

Az osztrák kormány a kvóta bizottság elé a kvóta megállapítása ügyében a következő kimutatást terjesztette:

Brutto-adóbevétel 1886—1894-ben:	
Egyenes adók Magyarországon . . .	912.5
» » Ausztriában . . .	960.1
Közvetett adók Magyarországon . . .	1376.3
» » Ausztriában . . .	2605.4
Összes eredmény Magyarországon . . .	2288.8
» » Ausztriában . . .	3565.5

millió forint.

Ebből azt következteti az előterjesztés, hogy Ausztriára 60-91 százalékos, Magyarországra 39-09 százalékos kvóta esnék.

A táblázatok kimutatják továbbá azokat a tételeket, a melyeket, minthogy nem tulajdonképeni bevételek, mint restituciók, bonifiká-

ifju gyorsan utánuk ment és a Campanille mellett hirtelen eléjük került.

A kis Maria egy pillanatig meglepetve állt a hirtelen megjelenő ifju előtt, azután repeső örömmel ugrott hozzá.

Az ifju átölelte az örvendő leánykát és csattanós csókot nyomott az ajkára. Alig tudta kimondani.

— Hogy vagy aranyos kis Mariskám?

A lányka meg azt felelte rá:

— Édes jó bátyám!

Azután a másik lánynak kezet nyújtott és karonfogva kis hugát, Silvestro Valier háza felé indultak.

Utközben alig győzött Sáhgy Károly, a kit a Lucia kedvéért a kis huga is Carlónak szólított, a két leány kérdéseire felelni.

A kis Maria kezdte el.

— Mikor jöttél Carlo, vártunk a parton Luciával, de nem láttunk sehol?

— Hallottam már Silveszter bátyámtól, hogy künn voltatok előttem, igazán nem tudom, hogy nem vettelek észre benneteket, pedig szétnéztem a parton.

— Ott álltunk a gránit oszlop mellett — mondja Lucia — és csak akkor jöttünk el, mikor már alig volt valaki a téren.

— No nem baj csak hogy találkoztunk, Silvestro bátyánk már meg van ijedve, nem tudja, hova lettetek, azért küldött keresésekre

Silvestro Valier Sáhgy Károlynak és Mariskának anyai nagybátyja, Luciának távoli rokona, előkelő hivatalnok volt Velenczében.

Az árva Luciát kis gyermek korától fogva magánál tartotta úgy mint leányát, s most, hogy nővérenek gyermekei is árván maradtak, szívesen fogadta magához a kis Mariát is, míg bátyja Pál a családi ügyeket, a melyek az öreg Sáhgy életében nagyon is zavarosak voltak, rendezte otthon.

Öt hónapja volt már Velenczében Maria, mikor a bátyja azt írta, hogy reményen felül sikerült a család anyagi helyzetét rendbe hozni és most már elmegy kis hugáért, hogy haza vigye, hadd gyönyörködjék ismét a délibabos róna szépségében és a gulya kolompjának ábrándos hangjában.

A kis leány nagyon jól érezte magát rokonai között, de azért örült a jó hírek, örült, hogy visszatérhet ismét hazájába, melyről anyai sok szépet beszélt barátjának a jó Luciának, hogy az megígértette az öreg Silvestroval, hogy elviszi egyszer Magyarországra, majd ha Maria ott lesz.

Most, hogy a Sáhgy Károly olyan jó hírrel jött a kis hugáért, Luciában ismét feltámadt a vágy, hogy Magyarországot láthassa. Tetszett neki a művelt szép magyar ifjú is nagyon.

Az öreg Silvestro elmondta a leány kívánságát az ifjúnak, az meg ajánlkozott, hogy elviszi magával és haza is hozza.

Lucia nem mondta Károlynak egy szóval sem, hogy mire kérte a bátyját, Károly hozta elő a dolgot este, mikor hárman a lagunákon gondoláztak.

A város ezer légszesz és villany világa, a hold sápadt fénye visszaverődött a lagunák vizén, játszadozott a fodros habokkal, a gondola ábrándosan ringatta a három fiatait, a mint egymás mellett ülve, hallgatagon élvezték a gyönyörű estét . . .

Az ifjú tekintete hugának szelid arcáról a szemben ülő gyönyörű leány szelid alakjára tévedt.

A leány hanyagul vetette el magát az ülésen, a habokat nézegette. Szabályos arcza, telt piros ajka, tüzes fekete szemei egészen megbabonázták a fiatal embert, aki szeliden szólította meg:

— Nem jössz holnap velünk Lucia, Maria azt mondja, hogy nagyon fájna neki, ha el kellene tőled válnia, aztán én is szeretném, ha velünk jönnél és megnéznéd a mi szép hazánkat.

Lucia komolyan nézett a fiatal ember szemébe, s mikor látta, hogy az milyen őszintén, milyen epedve néz reá, komoly arccal mondta:

— Megígérte bátyám, hogy elvisz ha ti otthon lesztek; én szeretném nagyon Magyarországot látni, Maria sok szépet beszélt róla.

— Akkor jöhetsz velünk, bátyánk már megengedte, hogy magammal vigyelek.

*

Meleg juliusi nap volt, nagyban folyt a Sáhgyék földjén a cséplés.

ezik stb. le kell vonni a brutto-bevételből. Ezek a tételek Magyarországra nézve 397.4 millió, Ausztriára nézve 88.27 millió forintot képviselnek.

Azok az adók, amelyek csak Magyarországon, illetőleg csak Ausztriában állanak fenn, a szóban forgó időszak alatt nálunk 368.5 milliót, odaát 58.03 milliót jövedelmeztek. Ebből következik, hogy mi sokkal jobban meg vagyunk terhelve adókkal, mint Ausztria, mert az államterhelés 368.5 milliót szed be olyan adók révén, amelyek Ausztriában ismeretlenek.

A levonandó tételek tekintetbe vételével a két állam bruttójövedelme tesz:

Magyarországban	1891.05
Ausztriában	3477.23

millió forintot. Ezt véve a quota alapjául, amint hogy a fentebbi számítás tekintetbe egyáltalán nem jöhet, még a hivatalos osztrák számvetés szerint is kedvezőbben alakul. A quota ugyanis kitenne 35.2 százalékot Magyarországra 64.8 százalékot Ausztriára nézve.

Ha azonban levonjuk a bevételekből azokat az adóösszegeket is, amelyek nálunk fennállnak, ellenben Ausztriában nem; valamint másrészt a csak Ausztriában fennálló adókat akkor a quota kitenne 35.3 százalékot, illetőleg 64.7 százalékot.

Mindebből az osztrák kormány azt a következtetést akarja levonni, hogy már most Magyarország fizessen 35.3 százalékot a közös ügyekre. Ausztria járuléka pedig szépen csökkenjen le 64.7 százalékra.

Ez a következtetés meggyőzhet bennünket Matlekovits Sándor volt államtitkár álláspontjának helyességéről, aki szerint az adóeredmények nem alkalmasak a hozzájárulásiarány meghatározására, más alapot kell keresni, ez pedig nem lehet más, mint a nemzet vagyonsága, a nemze anyagi ereje. Igaz, ennek megállapítása sem könnyű, ámde annyi adat áll érészben rendelkezésre, hogy ha az összes vagyoni erő nem is állapíthatnák meg, a főtevézőknek felvétele is elegendő anyagot szolgáltatna az összehasonlítás igazságos megejtésére; mindenesetre elhagyatnák egy alap, a mely, miként ezt az eddigi tapasztalás mutatta, célra sohasem vezet és minél önállóbban fejlődik ki az adórendszer s vele együtt minél eltérőbb elvek alkalmaztatnak adóreform esetén a két különböző államban, célra ezentúl még kevésbé fog vezetni.

A fiatal földesur örömmel nézte, hogyan fogynak a hatalmas asztagok és mint telik a zsák egymásután.

A kastély felől két leány közeledett a gép felé; széles szalma kalapjuk piros pántlikája messze ellátszott, Sággy Károly mindjárt rájuk ismert, hogy a huga meg Lucia jönnek.

Eléjük sietett és karonfogva jó kedvvel hozta a két leányt a géphez.

Luciának nagyon tetszett a dolog, sohasem látott még olyat, egészen közel ment a géphez és úgy csodálta. Visszafelé jövet a kis Mariska felült a bátyja lovára. Lucia sohasem ült még lovon, ő is meg akarta próbálni. Félt magában, hát a Károly maga mellé ültette. Ugy lovagoltak jó darabig együtt. Károly nem állhatta meg, hogy az előtte ülő szép leány arczáról egy csókot ne lopjon, Lucia ezért megharagudott rá és leugrott a lóról.

Az ifjú töredelmes kérésére azonban hamar kibékült és az ebédnél már elragadtatással beszélt, mennyi minden szépet látott már mióta Velenczéből eljött. Nagyon tetszett neki a végtelen róna, a gulyát és a ménest meg éppen felségesnek találta.

Ugy sajnálta, hogy ilyen hamar ott kell hagyni a szép parkot is, melynek fái között nagyobb élvezettel sétált már mint a Piazzetta márványain.

De hát nem maradhat örökké itt.

A bátyja is úgy gondolkodik, azt irta, hogy pár nap múlva utána jön.

Savigny a polgári házasságról.

A németbirodalmi tanács konzervatív frakciója most, hogy a vallás és közoktatásügyi tárcza költségvetése van napirenden, javaslatot nyújtott be, mely a polgári házasságról szóló törvénybe az egyházak szabványait is beiktatni akarja, tehát fakultatív polgári házasságot akar behozni.

A konzervatívoknak a házasság dolgában benyújtott javaslata oda irányul, hogy a jegyesek a polgári tisztviselő azon bizonylata alapján, mely szerint házassági akadály nincs, meghatározott időn belül egyháziilag is megesküdhetnek, a lélkész pedig köteles a kötött házasságot a polgári tisztviselőnek bejelenteni.

Ez alkalomból ismét a haladás és felvilágosodás nevében fognak a liberálisok a polgári házasság mellett síkra szállani és ezért egyes német lapok felhozzák Savigny K. volt porosz igazságügyminiszter nyilatkozatát a polgári házasságról, a melyben felel a szardiniaiaknak kérdésére, kik azt kérdezték tőle, vajjon helyesnek tartja az akkori viszonyok között a polgári házasságnak azon formáját, mely a Code civilben van. Savigny a következőképpen felelt:

»Azon kifejezések, amelyekben a kérdést fogalmazták, igenlő válasza hajlanak: úgy látszik arra mutatnak, hogy a polgári házasság a haladásnak azon útja, melyet a gondviselés az embereknek kitűzött, hogy a tökéletességhez közeledjenek.

Kétszer volt alkalom nyilvánosan a házasságról nyilatkozni: a római jogról szóló értekezésében és értekezésében a porosz törvények reformjáról . . . Ezekben felállítottam azon elvet, hogy a házasság jellege különféle elemekből áll, a melyeknek legfőbbje és elseje a morális és vallási elem, míg a polgári házasságnál egyedül a jogi elem van meg és csak ezt ismerjük el, míg a morális és vallási elemet félre ismerjük, elhanyagoljuk és az egyén belátására bizzuk, a mi által a házasságnak el kell fajulnia . . .

Napoleon idejében a romboló elvek nem voltak oly hatékonyak és erősek, mint mostan. Ha manapság a polgári házasságot behozzák oly országba, a melyben eddig még nem fogadták el, úgy sokan lesznek, kik mohóan elfogadják a vallási ténykedés elhanyagolásával, egyik részük teszi ezt könnyelműségből vagy hiúságból, másik részük azért, mert határozott ellensége a keresztény alapelveknek.

Másrészt a polgári házasság természetes fejlődésében elvezet a korlátlan házasság felbontásnak keletkezéséhez, mert jogi szempontból keveset lehet az ellen felhozni, hogy a házastárs egyszerű akarata elválasztja őt a másiktól. Csak magasabb elv az, t. i. a mora-

lis és vallási elv, mely azt megakadályozhatja. Ha fokozatosan előre haladunk az újításokban, ha a nép jó része a vallás beavatkozása nélkül köti meg a házasságot, ha a házasságot kisebb-nagyobb mértékben a házastársak belátására bizzuk, úgy nem sokára elérkezünk oda, a midőn lehetetlen lesz megkülönböztetnünk a házasságot a konkubinatustól. Ekkor bekövetkezik a család felbomlása.

Azon vád ellen, mintha katolikus szempontok vezérelnék őt, így védekezik:

»Meg kell jegyezni, hogy protestáns vagyok és fejtegetéseimben a házasság mivoltáról nem a katolikus, hanem általános szempontból indultam ki.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Március 6.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schöber Ernő, Balogh Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Dániel Ernő, Darányi Ignác.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: bemutatja a beérkezett irományokat.

Következik a napirend:

a kereskedelemügyi tárcza költségvetésének folytatóságos tárgyalása.

Az „államvasutak“ tételénél folytatóság szól:

Földvár Miklós: Kéri a minisztert, hogy ne zárkózzék el Rosenberg Gyula határozati javaslata elől, főleg ne akkor, amikor tegnap kijelentette, hogy az ellen elvileg nincs kifogása.

Molnár Józsiás: A vicinális vasutak drága voltáról beszél, s arról, hogy drágaságuk mellett sem elégitik ki a forgalom igényeit.

Lukács Béla: Hock tegnapi vádjaira akar felelni, mielőtt azonban ezt tenné, Szalay Károlynak megjegyzi, hogy ő a Festetich Andornak adott vasutengedélyezést illetőleg semmiképpen be nem folyt. Ezután áttér Hock beszédjére, s a tegnap ellene felhozott vádakot igyekszik megcáfolni.

Először a magyar folyamhajózási társaság megalakulásának előzményeit mondja el, s különösen azt emeli ki, hogy azon társaság megalakítását főképpen akkor határozta el, mikor azon eszméjének, hogy a Dunagőzhajózási társaság Budapestre helyezze át székhelyét, érvényt szerezni nem sikerült.

A magyar magán hajósokat illetőleg megjegyzi, hogy azoknak érdekei a magyar folyamhajózási társaság megalakítása által érintve nem lettek, mert a magyar magánhajósok egy része beolvadt a folyamhajózási társaságba, a másik rész pedig csak fauszályhajókkal rendelkezik, s ezek forgalmát sem befolyásolta semmiképpen sem a magyar folyamhajózási társaság.

Hock János: Csak a vontatási díjakat emelte fel.

Lukács Béla: Hock a vontatási díjak felemelését már tegnap is felhozta. Hát erre vonatkozólag megjegyzi, hogy ő személyesen járt a magyar folyamhajózási társaság igazgatójánál, s ott azon információt nyerte, hogy a vontatási díjak fölemeléséről szó sem volt s így Hocknak ezen vádja sem állhat meg.

Ezután rendre iparkodik megcáfolni Hock észrevételeit s végül oda konkludál, hogy ne szidja, ne bántsa a folyamhajózási társaságot, mert ezzel csak hazánk közgazdaságának árt, az idegen érdekeket támogatja!

Veress József: Az alföldön sok helyen az állomáson nincs semmiféle fedett hely, ahol a várakozó utazó közönség az idő viszontagságai elől menhelyet lelne. Kéri a baj sürgős orvoslását.

Bessenyei Ferencz: Őszinte szívvvel pártolja Rosenberg határozati javaslatát s kéri a minisztert, hogy tegye azt a magáévá. Ez az egyik kérdése a kereskedelmi miniszterhez, a másik pedig az, hogy a temesvár-báziási vasút vágányait Temesváron helyezték tul a városon.

Horánszky Nándor: Rosenberg határozatát illetőleg kijelenti, hogy azt nem fogadja el, mert addig semmiféle ilyen határozati javas-

Mariska hallani sem akart arról, hogy Lucia már elmenjen tőlük és kérte a bátyját, hogy ne eressze el.

Sággy Károly azt felelte rá, hogy ő nem eresztene el soha, ha Lucia itt akarna maradni.

— Vedd el feleségül — mondá pajkosan Mariska.

Károlyt meglepték a huga szavai és várta, hogy mit szól rá Lucia.

Az pedig oda tette kezét a leány szája elé, hogy ne szólhasson többet, azután elpirult és kiszaladt a szobából.

Ugy hozta vissza Károly karonfogva a szerelmesen hozzásimuló szép leányt.

Az öreg Silvestro Valier csak nézett, mikor az öcsse megmondotta, hogy nem engedi haza a Luciát, mert elveszi feleségül.

Mikor azonban látta, hogy Lucia sem nagyon kívánczik haza, még maga sürgette a lakodalmat. Csak azt kötötte ki, hogy minden évben legalább egyszer eljőjenek Velenczébe és hozzák el a Mariskát is.

Az öreg csele sikerült. Két év múlva Mariska nélkül jöttek haza a fiatalok a velencei utról.

Férjhez adta a nagybátyja és ott tartotta magánál.

A család boldogságát még csak növelte ez a kedves esemény.

latot nem fogad el, a míg sok más reformot nem visznek előbb keresztül.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter: Szóló a győr-veszprém-dombóvári vasút építésére az engedélyt megadni nem akarta, s ha azt mégis megadta, azt a minisztertanács határozata értelmében tette, hogy — tekintettel az azon vidéken való inségre — a népek munka adásék. Hogy ez így van, azt igazolja jelentése, melyet annak idején a ház elé terjesztett. Szalay Károly azon vádjára vonatkozólag, mintha ő felsége nem is tudta volna, hogy a fölterjesztésben, melyet aláírt, mi van, felolvassa a fölterjesztést, melyben a legkisebb részletességgel fel van sorolva minden, a mi a vasút engedélyezésére vonatkozik. Arra vonatkozólag pedig, hogy az engedélyezési okiratban bizonyos korrekciók vannak, megjegyzi, hogy azokat a korrekciókat az osztályvezető eszközölte, még pedig más tintával mint a fogalmazó. Gyanúra tehát itt egyáltalán nincs ok.

Ezek után Rosenberg határozati javaslatával foglalkozik. Már tegnap kijelentette, hogy teljes elismeréssel viseltetik a törvényhatósági tisztviselőkkel szemben, s ha az államtisztviselőknél adott kedvezmény nem volna régi, hanem új, úgy a törvényhatósági tisztviselőket sem hagyta volna ki. Kéri Rosenberget, hogy vonja vissza határozati javaslatát, s ő igéri, hogy a jövő évi költségvetésben gondoskodni fog arról, hogy a törvényhatósági tisztviselők is hasonló kedvezményben részesüljenek.

Rosenberg Gyula: A miniszterelnök ígéretével szemben határozati javaslatát visszavonja.

Kemény Pál: Magáévá teszi Rosenberg határozati javaslatát.

Elnök: Szólásra senki sem lévén följegyezve, a vitát bezárja.

Minthogy a tételt senki sem támadta meg, azt elfogadottnak jelenti ki. A határozati javaslatot illetőleg pedig, melyet Kemény Pál magáévá tett, azok, a kik azt elfogadják, álljanak föl. (Megtörténik. Felkiáltások: Ellenpróbat!) Elrendelem az ellenpróbát. A kik nem fogadják el a határozati javaslatot, álljanak föl. (Megtörténik.) A többség kétséges, azért szükségesnek találom a szavazatok megszámlálását (Helyeslés.)

A szavazatok megszámlálása után kitűnt, hogy 63 képviselő mellett, 83 ellene szavazott s így a ház a határozati javaslatot 20 szótöbbséggel elvetette.

Elnök: az ülést 5 perczre felfüggeszli.

Szünet után a részletek tárgyalásánál Lánzy Leo szólalt föl. Utánna beszélt még Okolicsányi, Neumann Armin és Visontai.

A vitát Ugron Gábor fejezte be beszéddel.

A nőgyelet kiállítása.

A jótékonyág áldozatokat követel, a melyek gyakran visszatartanak bennünket attól, hogy résztvegyünk a szeretet munkájában. De a nagyváradi nőgyelet oly szépen szólít fel bennünket, hogy segítsünk neki emberbaráti czéljainak megvalósításában, hogy lehetetlen visszautasítanunk.

Aránylag csekély anyagi támogatást kér, a melynek fejében a legszebb jutalmakkal kecsegtet és meg is adja ezeket — persze nem mindenkinek. Mert lehetetlen, hogy ne vegyen valaki néhány sorsjegyet, ha megtekintette mindazon értékes tárgyakat, a melyeket gyöngéd női kezek felhalmoztak.

Annai figyelemmel vannak mind e tárgyak összeválogatva, a mint ezt csak a nők finom érzéke lehetségessé teszi.

Négyszázötvenkét tárgyat fognak vasárnap a Sas szálloda nagy termében kisorsolni, addig is meg lehet tekinteni a tárgyakat a Széchényi nagytermében és ki lehet válogatni, — melyiket volna jó megnyerni.

Értékes ugyan mindegyik, — hiszen szeretetből adták, de különösen feltűnnek a hat főnyeremény tárgyai. Az első két gyönyörű ótágu ezüst girandau. Nem messze áll ettől a második főnyeremény tárgya, egy ezüst kávékészlet. Az előbbi 450, az utóbbi pedig 300 frt értéket képvisel. Van ezenkívül még mindenféle tárgy, legyező, tükör, szivar-

tárcza, esibuk, papucs sat. sőt ha valaki szereti az édességeket, megnyerheti a két üveg befőttet is.

Mindezeket a tárgyakat, melyeket festői csoportokban kiállítottak, élvezet megtekinteni és így kárpótolhatja magát már előre az, kiről Fortuna vasárnap a sorsolásnál megfélekedzik.

TÁJÉKOZTATO.

Márczius 8. A nagyváradi takarékpénztár 49-ik évi közgyűlése d. e. 10 órakor.

> 8. A biharmegyei és nagyváradi nőgyelet tárgy-sorsjátékának húzása.

> 11. A »Hunyady« gőzmalom ipar részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 órakor a László-telep iroda helyiségében.

> 11. Hoffer Géza sajtópöre.

> 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

> 15. Rabsegélyző egyesület közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

* **A városháza terveinek bírálatára.** A városház terveinek megbírálására alakított bizottságba közreműködésre felkérte a város **Hausmann** Alajos és **Steindl** Imre műegyetemi tanárokat. Mind a két jeles műépítész igen meleg hangu levélben kereste meg Nagyvárad városát, melyekben megköszönik a felkérést. **Hausmann** Alajos azonban kijelenti, hogy a királyi palota építése és a millenniumi munkálatok annyira igénybe veszik idejét, hogy csak később vehetne részt a városház tervek bírálatában. **Steindl** Imre pedig a műegyetemen van elfoglalva az előadásokkal s a kitűzött időpontban nem jöhet Nagyváradra. Szíves készséggel vesz részt azonban a bírálatnál, ha ezt április 11—16-ig, vagy május 3-ára kitűzhetik.

* **A miniszterelnök neje.** Bánffy Dezső bárónéról írják, hogy a millennium alatt hat hónapig Olaszországban fog tartózkodni. Ennek okául fölhozzák, hogy Bánffy báróné nincs bemutatva az udvarnál és hogy több főrangú hölgy oda nyilatkozott, hogy a miniszterelnök nejével nem vehetnek részt a millenniumi ünnepeken.

* **Főispán változás.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy ő felsége a király Csáky Gyula gr.-t, Szepesvármegye főispánját saját kérelmére állásától felmentette és helyébe kinevezte Csáky Zenó grófot, a főrendiház tagját.

* **Betöréses lopás.** Csütörtök és péntek közötti éjjel a »Sas« és a »Rimanóczy« vendéglő étterméből több fiók kifeszítése után élelmiszert és kisebb mennyiségű pénzt loptak el. A tettest, Szabó Elek 17 éves pinczér tanulót, még tegnap kézre kerítette Faludy Soma rendőr őrmester egy csillag-városi borbély üzletben. Mind a két lopást töredelmesen bevallja. Gyalog, éhesen jött haza Pestről, — így beszéli el maga, az vitte rá a lopásra. Este 10 óra tájban elkérte a »Sas« szálloda portásától, a hol sokáig pinczér tanuló volt az ebédlő kulesát, azon ürügy alatt, hogy valami csomagot hoz ki onnan. A portás ismerte a fiút, alig egy pár hete ment el tőlük, hát oda adta neki egész gyanútlanul a kulesot. A fiu kinyitotta az ebédlő egyik ablakát és visszavitte a kulcsot a portásnak, éjjel azután a nyitott ablakon bemászott, a szekrény fiókjából a pinczér nyugdíjalap javára tartott perselyből 1 frt 50 krt, másik perselyből, melybe a népkönyha javára gyűjtöttek ismeretlen összeget, egy másik, szintén az étteremben álló szekrényből 30 trabucco szivart, 50 dr. cigarettát és 5—6 forint pénz összeget vitt el. A »Rimanóczy« vendéglő éttermébe szintén az ablakon keresztül jutott be, egy vas darabbal felfeszítette a fő pinczér szekrényét, onnan 3 almát és körülbelül 2frt 50 krt. vitt el. Mikor a ren-

dőrbiztos a fiút elfogta, már csak üres cigarettetárczát és 10 krajczárral terhelt pénztárczát talált nála.

* **Márczius idusa a reáliskolában.** A nagyváradi m. k. állami főreáliskola Arany János Önképzőkör az ifjusági zene- és dalkör közreműködésével 1896. márczius hó 15-én, d. e. 11 órakor, a főreáliskola nagytermében hazafias emlékünnepet rendez, a következők műsorral: 1. Himnusz, éneklé az ifjusági dalkör. 2. Ünnepi beszéd, tartja Türr Lajos tanárelnök. 3. Nemzeti dal, Petőfi Sándortól, szavalja Szombathy László VII. oszt. tanuló. 4. Marseillaise, éneklé az ifjusági dalkör. 5. Márczius tizenötödikének ismertetése, értekezés, írta és felolvassa Jakoby Andor VIII. oszt. tanuló. 6. Kossuth Lajos emlékezete, költemény, írta Krüger Aladár VIII. oszt. tanuló, szavalja Szolnok Jenő VIII. oszt. tanuló. 7. Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos... éneklé az ifjusági dalkör. 8. Márczius idusán, költemény, írta dr. Türr Lajos, szavalja Markovits Sámuel VIII. oszt. tanuló. 9. Hunyady-induló, Erkel Ferencztől, előadja az ifjusági zenekar Müller Márton VIII. oszt. tanuló vezetésével.

* **Munkások biztosítása.** A kereskedelmi miniszter dícséretes buzgalommal gyűjti az adatokat, melyek alapján kívánja a munkások baleset elleni biztosításáról szóló törvény hiányait pótolni. Pontos statisztikát állított össze s ennek érdekében felhívja a hatóságot, hogy gondosan őröködjék, miszerint a gyárak, ipartelepek minden egyes alkalommal bejelentésük az előfordult baleseteket s a hatóság ezekről értesítse a kerületi iparfelügyelőket. A mulasztásokat szigorú büntetéssel sújtja.

* **Nagyváradi mintára.** Ugy látszik, Nagyvárad nem egyedül áll a városok között, a melyek szervezeti szabályait a kívánalmak és tapasztalatok alapján módosítani kívánják. Pécs város hatósága azon kérelemmel kereste meg Sal Ferenc polgármestert, hogy Nagyvárad város szervezkedési munkáját, az esetleges tisztviselői fizetés változtatásokat s a pótdó mérvét tudassa esetleges felhasználás végett. A legjobb alkalomkor jött az átirat, mert Nagyvárad város törvényhatósága éppen most módosította szervezeti szabályrendeletét s határozta el tisztviselőinek méltányosabb díjazását.

* **Sertészárlat Debreczenre.** Simonffy Imre, Debreczen város polgármestere átiratban értesítette Bihar vármegye alispánját, hogy a sertésvész terjedése miatt a debreczeni hetivásárookra a sertések felhajtását eltiltották. E tilalom a Debreczenhez közel fekvő biharmegyei községeket érzékenyen érinti.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter a tépei első temetkezési társulat módosított alapszabályait, valamint a derecskei iparoskör alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátva leküldötte.

* **Megtalálta a leányát.** Szilágyi Klára etédi lakosnak körülbelül 4 évvel ezelőtt ellop-ták a kis leányát. Az asszony sokáig kereste a gyermeket, de nem akadt nyomára és már egész letett a reményről, hogy megtalálja. A napokban azonban itt járt Váradon és régi szeretője feleségénél rátalált a gyermekre. Az esetet feljelentette a kapitányi hivatalnál, a hova azonnal felhívták Krepsznét, a »Tüzoltó« korecsma bérlőnőjét, a kinél az elveszett gyermeket az anyja megtalálta. Az asszony beismerte, hogy a leány nem az övé, előbbi férje Török Sándor hozta neki 3 éves korában és körjegyzői okirattal rá is iratta felesége nevére. A gyermeket elvették a »nevelő anyjától«, és átadták Szilágyi Klárának. Krepszné, mikor látta, hogy a kis leányt elveszik tőle, követelte a 4 évi tartásdíjat, pedig úgy használta a gyermeket mint a cselédet. Természetesen elutasították kérésével és hogy meg nem büntetik, azt is csak Szilágyi Klárának köszönheti, a ki nagy örömeben nem kívánta megbüntetését.

* **A Pecze folyó rendezése.** A Pecze rendezését tudvalevőleg akként óhajtották keresztülvinni, hogy a város belterületén, a mostani

meder helyén meghatározott méretű boltozott csatornát építenek, mely egyúttal a környék csapadék és szennyvizét is levezesse, a városon kívül pedig új medret ásnak, a hol a csatornából kimaradó víztöbblet s az esetleges áradások víztömege nyerne lefolyást. A boltozott csatorna készítése azonban óriási mértékben megterhelné a parlamenti lakosokat. Ez okból felszólaltak, s inkább a jelenlegi állapot megőrzését kérik, semhogy elviselhetetlen terhekkel tönkre tétessenek. Busch Dávid városi főmérnök most más tervet vetett fel, a melylyel a kérdést meg akarja oldani. A városon kívül egy árapasztó csatornát tervez, a melyen az esetleges áradás, a város kikerülésével lefolya. A Peeze jelenlegi medrét pedig meg hagyva, rendbeszednék, kitarakítanák a folyót. Ez persze ideiglenes állapot lenne, mert a ma rendelkezésre álló 96 ezer koronát addig gyümölcsözötnék, míg oly magas összeget érne el, hogy ebből a lakosság minden megterhelése nélkül kiépíthetnék a boltozott csatornát.

*** A munkaszünetről szóló törvény hibái.** A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény egyszerűsítését kéri Nagyvárad város közigazgatási bizottsága legutóbbi üléséből kifolyólag a kereskedelmi minisztertől. A mai állapot bizony sok zaklatással jár különösen a kereskedőkre nézve. Több eset történt, hogy ha egy tőzsdével bíró kereskedő vasárnap bezárta üzletét, a pénzügyőr felszólította, hogy üzletét, az egyed-áru miatt tartsa nyitva; ha pedig, mint kell is a törvény ferde volta miatt, üzletét vasárnap nyitva tartotta, beállított a rendőr s a vasárnapi munkaszünetre hivatkozva, a bolt bezárását követelte. Így aztán azt sem tudja a kereskedő, kinek a rendelkezését fogadja meg.

*** Szérum és a szegény iparosok.** A kereskedelmi miniszter tudatja a betegségyező pénztárakkal, hogy a belügyminiszternek a diphteria vérsavó oltó anyagnak elárúsítása ellenőrzése és beszerzése tárgyában hozott rendelete szerint a szegénysorsu iparosoknak a törvényhatóság 1 frt. 30 krajczárért tartozik a vérsavót adni még akkor is, hogy ha a törvényhatóság azt drágábban szerezte volna be. A miniszter utasítja a pénztárakat, hogy a kedvezményt használják fel.

*** Veszett kutya a városban.** A rendőrkapitány külön plakátokon felhívja a közönséget arra, hogy e hó 1-én egy veszett kutya kóborolt városunkban, egyúttal elrendeli, hogy az összes kutyákat 40 napig kötve tartsák és a kutyáikon esetleg észlelt gyanus változásokat bejelentésük.

*** Egy dollár egy szóért.** Bizonyára nagyon kevés ember van, aki avval dicsekedhetik, hogy egy dollárt ígértek neki minden szóért, melyet leír. Nos, e kevesek közé tartozik Du Maurier, aki annak a híres Trilby regénynek a szerzője. Az amerikai íróknak mindez ideig fizetett legnagyobb honorárium 14 cent volt egy szóért. A Trilby írójának azonban egy könyvkiadó szavankint egy dollárt ígért, ha ír neki egy 5000 szóból álló elbeszélést. Azaz, hogy nemcsak ígérte, hanem az 5000 dollárról szóló sekket a kérő levél kíséretében mindjárt meg is küldötte Du Mauriernek.

*** Pulszky a képtárban.** Az országos képtárban hiányzó képekről való jegyzőkönyv felvétele céljából tegnap Balonyi Imre vizsgáló bíró a képviselő bizottsággal és Pulszky Károlyval együtt megjelent az országos képtárban. Pulszky ismételt a meghatározottabban tagadja, hogy a képtárból csak egy kép is hiányzik és ennek bizonyítására még a nagy zürzavarban is, amely most a képtárban uralkodik, előszedte mindazokat a képeket, amelyekről azt állították, hogy hiányzanak. Hogy mikor lesz a vizsgálat Pulszky ügyében befejezhető, most már csak a képviselő bizottság eljárásától függ, mivel a külföldről már beértek a különféle számlák és az orvoszakértők a jövő héten beadják Pulszky megfigyeléséről szóló véleményüket.

*** Hány ember utazik a vasutakon?** A Köln. Volkszeitung-ban közölt (kerekszámú) kimutatás szerint a múlt évben a vasutakon utazott: Nagybritániában és Írországban 864 millió, Németországban 483 millió, Francia-

országban 305 millió, Belgiumban 87 millió, Ausztriában 85 millió, Olaszországban 51 millió, Magyarországon 37 millió, Svájcban is 37 millió, (habár Svájc vasúthálózata csak a harmadát teszi ki Magyarországnak), Németalföldön 33 millió, Oroszországban ugyanennyi utas. Legtöbbet utaznak Nagybritániában és Írországban: ott 100 lakosra 1895-ben 2282 utas esett, vagyis minden lakos átlag 23 utat tett egy év alatt. Következnek: Belgium 1426 utással, Svájc 1259, Németország 979, Franciaország 796, Németalföld és Románia 726, Ausztria 355, Magyarország 214, Olaszország 171 s végül Oroszország 33 utással (100 lakosra számítva).

*** Női gyorsírók ülése.** A nagyváradai női gyorsíró-kör f. hó 8-án délután 2 órakor a polgári leányiskola helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Az elnökség ezután is kéri a tagokat, hogy ez ülésen mennél számosabban jelenjenek meg.

*** Ki akar katonatiszt lenni?** A honvédelmi miniszter megküldte a katonai intézetekről szóló általános pályázati hirdetményt Nagyvárad városának, a melyből megtudhatják a feltételeket mindazok, kik a közös hadsereg katonái és nevelő intézeteibe vagy a katonatisztek leányainak soproni nevelőintézetébe az 1896-97. tanévben bejutni akarnak.

Divatlevél.

Páris, március 2.

Dacára a szövet bő elrendezésének, a melyet a közelmúlt farsangban béli és házi öltözékjeinknél láttam, tavaszi divat mindinkább az öltözékeknek testhez illő formájához hajlik. Egyes kiváló divatházakban már elkészültek azon minta öltözékek, a melyek a tavaszi idény divatját feltüntetni akarják. Ezen öltözékek könnyű szövetekből vagy posztókból készültek, a melyek szorosan a testhez simulnak. Vajjon meg fogják-e nyerni hölgyeink tetszését, az még bizonytalan. A változás a divatban csak lassan halad előre és látjuk, hogy csak nehezen akarnak a mostani kényelmes, bő öltözékektől megválni, mert ezek leginkább voltak alkalmasak arra, hogy erős természetűek előnyösen tüntessék fel és a kisebb természetűeknek is jól álljanak. Az új öltözékeknek is meg maradnak a vállvarásokból kiinduló ráncok, de ezek is a testhez simulnak.

A séta öltözékek alsó része kerek és rövid. A szoknyának nem szabad a földet érintenie. Ujítás a nyári divatban az is, hogy a tömörebb szöveteket, mint a sheviot-t, Vigonet, már nem látják el az alkalmatlan belésekkel; mert a szöveteket tekintettel a divatra már úgy készítik, hogy a bélés teljesen felesleges. Könnyebb szöveteknél, mint a gyapju és selyem szövetek, továbbra is alkalmazni kell a bélést. Az öltözékek felső része is egészen rövid és különös jele a leendő divatnak az öv, mely az öltözék alsó és felső részét mintegy elválasztja egymástól. A figaró-kabátocskák alakja is mindgyakrabban feltűnik, de mostani öltözékeinknél csak az előrész mutatja ennek utáztatát. Rendszerint bársonyból vagy selyemből készülnek és színük eltér az öltözékétől. Diszítésül különösen használják a huszár-zsinórozást is.

Egy másik fazonnál széles gallérokat látunk, melyek azonban kissé elállanak. A betétek és kabátocskák diszítésénél selyemhímzést, fehér bőrre vagy posztóra illesztett drágaköveket használnak.

Véleményünk szerint különösen kedvelni fogják a bársonyöltözékeket, mert ez a szövet olyan, mint a divat, a mely használatát behozza. Mindkettő csak ideiglenes és átmenetet képez egy újabb divat keletkezéséhez.

A gyapot-bársony ugyanis könnyen összegyűrődik és így nem mutat semmit, természetesen sokkal olcsóbb is. Mindazonáltal megteszi a szolgálatot annak, ki csak a jövő idényre akar magának öltözéket készíttetni. Előnye az, hogy előkelő öltözék,

mely használható éppugy utcái, mint színházi vagy látogató ruhának. Különösen szép az ilyen bársony öltözék, ha csipke gallérral diszítik, mi különösen lányokhoz és fiatal asszonyokhoz illik.

Bármennyit is beszéltek a télen a szoknyától eltűnt bluzok ellen, ezek a jövő szezonban is megmaradnak.

A különféle színű selymek és bársonyok, melyek divatba jönnek, kellemes változékonyságot fognak létrehozni.

A bluzokat a jövő szezonban is sötét szoknyákhoz fogják viselni, csakhogy ezek is testhez állók lesznek.

A tavaszi öltözékek ujjai ugyan még messze vannak attól, hogy teljesen szűkek legyenek, mint azt némelyek már az ősszel hirdették, de korántsem olyan bővekek, mint az eddigiek. Az ugynevezett puff csak a kar felső részén kezdődik, míg az ujjak alsó része szorosan az alkarhoz simul.

Az eddig látott öltözékek ezekben tüntetik fel a jövő szezon öltözékeinek divatját, de különösen szépek lesznek a kalapok, a melyek modelljeit nagyon dicsérik.

A jövő divat kalapjai valóságos virágos kertet fognak jelképezni. A kalapok diszítésének főtenyezője a virágok ügyes és izléses csoportosítása. A kék ibolyák zöld levelekbe foglalva vagy pedig egy rózsacsokor hozzáálló szalaggal diszítve kellemes benyomást fognak tenni.

A virágokon és szalagokon kívül különösen használják a könyved túllt is a kalapok diszítésénél.

A kalapok alakja pedig különösen emlékeztet a Mária Antoinette sipkák alakjához.

Végül az egésznek kiegészítésül szolgál azon egyszerű világos többnyire fehér szalag, mely bájosan körülöleli majd a hölgyek nyakát.

Marguerite.

Lapunk egyes számai a következő útleletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárúsító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ²⁶ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁴⁸ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyes- vonat 12 ⁰⁵ d. u., sze- mélyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvo- nat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., sze- mélyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ²³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskőh felé ve- gyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskőh - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁹ este.
Érmihályfalva felé ve- gyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³³ d. u.	Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ősi-Köt-Gyoma felé sze- mélyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyes- vonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Köt-Ősi felől ve- gyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.

EGYLET.

A történelmi társulat tegnap délután Jakab Elek elnöklete alatt választmányi ülést tartott, a melyen az elnök bejelentette, hogy gróf Vigyázó Ferencz, Győri Elek, Luczenbacher Jenő 200 forinttal, gróf Eszterházy Miklós

pedig 100 forinttal lépett a társulat alapító tagjai közé. Herczeg Odescalchy Arthur bejelentette a választmányának, hogy a Majthényi család levéltárát összegyűjtötte és kiadás végett átadta a társulatnak. Ezenkívül értesítette a választmányt, hogy Drezdában 1895-ben történelmi czimertan-egyesület alakult, amelynek fővédnöke a király és Vilmos német császár lesz. A magyarországi választmány tagjai Herczeg Odescalchy Arthur, gróf Zichy Jenő, és Hampel József. Az egyesület Bécsben tartja az első ülését s akkor tagjai hozzánk is ellátogatnak. Az ülés végén Nagy Géza mutatta be gróf Kuun Gézának nemrég megjelent, a magyar történelmi kutatásokról szóló nagy munkáját.

Irodalom és művészet.

A Budapesti Szemle egykor és most.

Tempora mutantur

Nagyvárad bibornok-püspöke ezelőtt tíz évvel, 1886-ban közzétette nyomatásban is a Szt. László-társulat évi gyűlésén mondott magas szárnyalású beszédjét: »Eszmék a középkor kultur-életéből«, melynek végső sorai így hangzottak: »Ha lehetne valamit visszahozni a középkorból, úgy az azon mély vallásosság volna, amely a középkort átszellemítette; az életnek azon eszményi fölfogása volna, mely sajnosan ma a rideg materializmusnak kénytelen helyt adni; az azon isteni erő volna, mely áthatván családjainkat, nemesítvén a közérkölciséget, adjon a nemzetnek a középkori nagy férfiakhoz hasonló fenkölt szellemeket, kik nemzetünk gúnuszát magukba fölölelvén, teremtsék azon magasröptű idealizmust, mely nélkül a leggazdagabb nemzetek sülyedésnek indulnak.«

E szép hangra, arról a Parnassusról, melyről tudvalevőleg »epével vegyest áradoz Castalia forrása«, olyan visszhang felelt, amely nyilvánvalóvá tette, hogy a megrótt materializmus a Budapesti Szemle egyik dédelgetett becézett gyermeke. »Ne feledjék,« írta többi közt az ideges kritikus, hogy a mai ember, ha le is esőpönt az égből, a középkori eszmék segélye nélkül is lábára törekszik állani. Volt már Isten angyala, volt napba repülő Ikarus, ma az ember pusztán ember akar maradni. És másutt: »Az örök mécs világa a templom homályában, esücsives boltozat alatt megható lehet, s a képzelmet leköti. Csak barbár fogja a körülötte sereglők áhitatát zavarni. De már egészen más dolog, midőn szolgálai kihozzák azt a napvilágra, azt állítva, hogy az élet könyvét jobban olvashatni e mécs mellett, mint a nap fényében.«

E kesernyés bírálatra akkortájt csattanós feleletet adott a Kath. Szemle; de még csattanósabb felelet volt az a kis füzetke, amelyet »Revue des deux Mondes« szerkesztője, Brunetiére, adott ki a múlt év derekán, a melyet a múlt nyáron olvastam, távol édes hazámtól, mondhatom, nagy lelki gyönyörűséggel.

La Science et la Religion. Réponse á quelques objections. Paris. 1895.

Igenis, az ember természetfölötti segedelem, vallás nélkül hiába iparkodik ember lenni. A természettudományok, amelyeknek nevében Condorcét, Renan, s Haeckel eget-földet ígértek az emberiségnek, a »boldogság és erkölcsiség maximumát«, ha nem is mondottak esődöt, de abban, ami az élet főkérdéseit illeti, az ember eredete, célja, rendeltetése — kétségkívül fizetéképtelenek. Fizetéképtelenek a tudományok általában, különösen, ami az erkölcsiséget, s a szociális kérdéseket illeti, vallás nélkül az előbbi-kelettel.

De még jobban lezáfolja a Budapesti Szemle akkori önbizalmát, s fenhéjazását maga a Budapesti Szemle idei januári két füzetében. O Jerum, Jerum, Jerum, qualis mutatio rerum! Arthur James Balfour, az angol kincs-tár első lordja az alsóházi többség vezére, a kit már most Gladstonehoz kezdenek hasonlítani, egy művet írt »The foundations of belief being notes introductory to the study of theology London, 1895.« czimen, melyben azt bizonyítja, hogy a Comte, Darwin és Spencer-féle tudományos szellemiránynak az életre, az erkölcsre, a bölcselkedő tudományokra a legrombolóbb hatása van; hogy e mellett rendszerük

minden alapot nélkülöz, mert a természettudományok alapját s elengedhetetlen segédeszközöket képező elvont fogalmakkal, itéletekkel, észbeli elvekkel meg nem birkózhatnak s így a többi közt az okság elvet a tapasztalásból soha sem tudják levezetni, hogy meggyőződéseink, ismereteinknek forrása nemcsak az ész, de, még pedig jelentékeny mértékben, a tekintély. »Ha paradox izünek tetszik is a mondás, nem tulság állítani, hogy ha meg akarnók találni azt a tulajdonságot, a mely által legszembetűnőbben felülmúljuk a baromi világot, nem annyira okoskodás útján meggyőzni és meggyőzetni bíró tehetségünkben kellene azt keresni, mint abban, hogy tekintély által vezetni, illetőleg vezetettetni bírnunk.« De a könyv szerzője tovább megy; azt mondja, hogy természettudományi és etikusi meggyőződéseinknek alapja, nélkülözhetetlen föntartója a kereszténység. »A tudományok szükségé van a theizmusra, a maga igazságainak kimagyarázására. Nem elég azt állítani, hogy a tudományval nem ellenkezik Isten fölvenni (sic!); a tudomány egyenesen kívánja ezt! Lehet-e tovább menni? Balfour tovább megy. »Az egyszerű theizmus nem állhat meg a világnak oly ismerete előtt, a minőt a mai természettudomány nyújt A »rossz« problémája is könnyebben megoldható a keresztény, mint az egyszerű theizmus mellett. A mindenható Isten miért nem alkotta rossz nélkül, baj nélkül a világ rendjét? A zülgölést az ártatlanok s méltatlanul szenvedők miatt, a kiket e világ rendje felmutat, csak a keresztény hit halgathatja el. A Megtestesülés tana által. Ha az ember szenved, nem szenvedett-e ő is érte? Ha a szenvedés nem a vétkest éri, nem volt-e ártatlan ő is?« Mit mond mindehhez a Budapesti Szemle? »Balfour könyve, mely a keresztény tanban látja tudományunknak is alapját, nem kiáltó szó a pusztában Balfour művének a végeredménye, amint láttuk nem egy hívő lélek egyszerű vallástétele. Szorgos, körültekintő vizsgálat, kifogástalan okoskodások segélyével jut el hozzá, s az emberi gondolkodás történelme, meg vagyok győződve, az angol kincs-tár első lordjának munkáját nemcsak a keresztény érület erősítése, hanem a bölcsélet kutatás mélyítése körüli érdemei miatt is, kiváló helyre fogja majd állítani.«*

Nos, nem oda jutott-é a »Budapesti Szemle« cikkezője is, »a csücsives templom homályába« az »örök mécs« fényéhez? No de ne bántuk a Budapesti Szemlét, »Csak barbár fogja . . . áhitatát zavarni.« Csak azt akartuk konstatálni minden mélyen járó discussio nélkül, hogy »forog a világ.«

Giulio Luncasproni.

* Budapesti Szemle. 1896. 230. sz. 331. lap.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyvárad kir. törvényszék büntető-osztálya ma Nagy József előülésével nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Florucza Sándor súlyos testi sértés bűntette.

Budai István és társai sikkasztás vétsége. Acker Józsefné és társai magánlak sértés bűntettének kísérlete.

Ezredéves kiállítás.

Menetdíjkedvezmények a kiállítás megtekintése céljából teendő utazásokra. A magyar királyi államvasutakon, nemkülönben a hazai vasutak minden nagyobb állomásán a VIII-ik vonalszakasztól fölfelé szelvény- és menettérti jegyeket fognak kiadni. E jegyekhez mérséklés gyanánt kiállítási beléptijegyeket adnak díjmentesen és pedig

a VIII—XII. vonalszakasz II. o. menettérti jegyhez 2 drb belépő-jegyet

a VIII—XII. vonalszakasz III. o. menettérti jegyhez 1 drb belépő-jegyet

a XII—XIV. vonalszakasz II. o. menettérti jegyhez 3 drb belépő-jegyet

a XII—XIV. vonalszakasz III. o. menettérti jegyhez 2 drb belépő-jegyet

A jegyek érvényességi tartama 14 nap lesz. E jegyek csak személyvonatokra érvényesek.

Testületek, tanintézetek a II. osztályban III. osztályu, a III. osztályban II-od osztályu féljegyvel utazhatnak.

Iparosok, ipari segéd munkások a kiállítás igazgatósága által kiszolgáltatandó jegyfüzetekkel 30 emberből alakult csoportokban mintegy 25—30% kedvezményben részesülnek az összes magyar vasutakon.

Földmivesek és munkások ugyancsak a kiállítási igazgatóság által kibocsátandó jegyfüzetekkel 50%-kal mérsékelt III-ad osztályu jegyekkel tehetik meg az utat Budapestre és vissza.

A kiállítás reklámja. A kiállítás igazgatósága százazrekre menő prospektust küldött a külföldre, mindenüvé az illető ország nyelvén. Ezeket a prospektusokat részben magánosok, részben az osztrák-magyar konzulátosok terjesztik. A millenniumi kiállítás plakátjai olvashatók a világ összes nagyobb városaiban, azok minden nyilvános helyén, vasuti- és hajóállomáson. A mellett a kiállítási igazgatóság saját-osztálya állandó összeköttetést tart fenn a külföld politikai és szépirodalmi lapjaival. Amazokat a hivatalos közlésekkel, Magyarországra vonatkozó történelmi és statisztikai anyaggal, emezeket a kiállításról való illusztrációkkal látja el. Gondoskodott a kiállítás igazgatósága arról is, hogy a külföldiek érdeklődését alkalmi felolvasások útján tartsa ébren. Ilyen felolvasásokat tartottak Amerikában Perczel Lajos, Szögyényi Emil, Kaiser Ede, Dániában Schumacher, a kiváló író és most készül felolvasásokat tartani Angolországban Felbermann Lajos, ki már eddig is nagy szolgálatokat tett Londonban a millennium ügyének. Bécsben is már két felolvasás volt a kiállításról. Az egyiket pár hét előtt tartotta Herman Ottó az ethnografiai társulatban, e héten pedig Vámbéry Armin olvasott fel a bécsi földrajzi társulatban: a magyarok eredetéről. Hogy e minden irányban kiterjedő reklámnak megfelelő visszhangja van, arról élénken tanuskodik az a sok ezer levél, melyekben külföldiek aprólékos felvilágosításokat kérnek és tömeges látogatásukat előre bejelentik.

A millenniumi versenytér. Az országos sportbizottság legutóbb tartott ülésén határoztak a millenniumi versenytér építése ügyében. Olyan versenytér lesz ez, aminő Magyarországon még nem volt soha s a mely méltó tere lesz a sok száz nemzetközi és nemzeti mérkőzésnek, tornának, sportünnepségnek. A versenytér a Stefánia-ut mellett épül, a ló versenytér tőzsomszédságában. Egy óriási, amphitheatrumszerű épület lesz, körül nyolcz hatalmas tribünnel, ahol — az állóhelyekkel együtt — tízezer ember nézheti a versenyeket. — Maga a versenypálya elliptikus formájú, a legnagyobb hossza 227 méter, a legnagyobb szélessége 87 méter. A pálya belső körvonalának a kerülete 500 méter. A tribünökön, hogy a közönség könnyen juthasson a helyéhez, s esetleg gyorsan és veszedelem nélkül távozhasson, négynégy lépcsőfeljáró lesz, s mindeniken három elég széles és kényelmes folyosó. A tribünök alatt lesznek a résztvevő versenyzők, tornászok, vivők stb. helyiségei a legnagyobb kényelemmel berendezve. Minden versenyzőnek külön-külön öltöző-kabinetje lesz, azonkívül vannak társalgó-szobák, heverők, dörzsölőszobák, fürdők stb.

Ünnepségek a kiállítás falujában. A már magában véve is érdekes kiállítási falut főképpen azok az ünnepségek fogják vonzóvá tenni, a miket ott hónapról-hónapra, az igazgatóság költségére fognak rendezni. Ez ünnepségek programját már meg is állapították s egy-szersmind a szükséges előkészületeket is megtették, hogy a változatos és minden leírásnál tanulságosabb program teljes legyen. Így minőjárt májusban, a megnyitás hónapjában látható lesz a kiállítási faluban az örménységi lakodalom, a sváb bucsu és a szerb lakodalom, az illető vidék népének részvételével. Júniusban a tregovai és bogsáni román lakodalmat és az egi bucsut mutatják be, az előbbiben 25—30, az utóbbiban 50—60 résztvevővel. Juliusban az ünnepségek legérdekesebb pontját, a kalotaszegi lakodalmat rendezik, mely a mulatók festői ruhájával és változatos jeleneteivel nemcsak a külföldi vendégeknek, de nekünk is érdekes látványt fog nyújtani

Ugyanebben a hónapban lesz a szász lakodalom, míg *augusztusban* a krassó-szörénymegyeyei román és a brassómezei csángó lakodalmat fogják bemutatni. A falusi lakodalmakat *szeptemberben* zárja be a kiállítás igazgatósága, a mikor a borsodmezei matyó és beregmezei ruthén lakodalom fog lezajlani. A kiállítás berekesztése előtt *októberben* a zemplényi hegyaljai szüreti ünnepség kedves plémmegyeyei gyönyörködhetik még a közönség s legjobb alkalmat lesz megismerkedni a szüreti szokásokkal, a hegyaljai speciális szüretelőeszközökkel, érdekesebb szőlőfajtákkal és szőlőfajtákkal. Mindezeket az ünnepségeket a maguk eredeti mivoltukban, összes jellemző sajátosságukkal, az illető vidékről való polgárokkal és polgárokkal fogja rendezni az igazgatóság, szórakozást és hasznos néprajzi ismereteket nyújtva a kiállítás közönségének, mely a kiállítás falujában találja meg a legalkalmasabb helyet, hogy a kiállítás egyéb pazar látványainak szemlélésében kimegytől kedélyt itt, az egyszerű népmulátásai közepett felfrissítse.

Heső lakások a kiállításon. A kiállítási igazgatóság kötelező ígértétét bírja a budapesti szállodások nagy részének, hogy a szobák árát a kiállítás tartama alatt legfeljebb 33%-kal fogják fölemelni. A kiállítási igazgatóság ezáltal fogja kezimét közzé fogja tenni. A budapesti szállodák száma a kiállítás tartama alatt 30 lesz, az ezekben rendelkezésre álló szobák száma körülbelül 2450.

Budapest fő- és székváros hatósága a kiállítást látogató idegenek kényelmére Rózsa-tér 7. sz. a. hatósági lakásirodát rendezett be, mely a mi kir. államvasutak keleti és nyugati pályaudvarain főkirodákat fog nyitni. E lakásiroda nyilvántartja a fő- és székvárosban, illetve annak környékén rendelkezésre álló lakásokat és megrendeléseket levél útján is elfogad.

Ugyanevak a fő és székváros hatóságának gondoskodásából iskola-épületekben tömeglakásokat rendeznek be. Egy teremben 10—20 ember lakhatik. Mindenkinek egy teljesen felszerelt függönynyel ellátott vaságy, szék, polcz, ruhafogas, mosdó és ivókészlet áll rendelkezésére. Egy ágynak egy napra való használatáért 32 kr., ruha-, lábbelítisztításért 5 kr., podgyász őrizetért 5 kr. jár.

Egyes iskolatermekben 2—3 személy számára elkülönített és elzárható fülkéket is rendeznek be, a mely fülkékben a tömeglakásoknál felsoroltakon kívül asztal, tükör és gyertyatartó is lesz.

E fülkékért személyenként és naponként 50 kr. fizetendő.

Végül gondoskodás történik más, deszkafalakkal elkülönített szobák berendezéséről is. A kellő kényelemmel berendezett szobákért 70 kr., a tisztogatásért 10 kr., a gyertyáért 10 kr. lesz fizetendő.

REGENY-CSARNOK.

Pénzért, tisztességért.

Neidegg L. után Dr. Margitai. 29

Ismét dagadni kezdett a harag ere Browning homlokán.

»Ezek az én ügyeim, s én megtiltom, hogy beszélj róluk; megtiltom, érte?! Igazságtalan haragra hagytam magam elragadtatni, nincs szükség rá, hogy megtudja. Tedd, amit parancsolok — s amire kérlek gyermekem!»

Mit volt mit tennie? Kelleltenül is megígérte, hogy hallgatni fog.

XIII.

A Russwurmmal lejátszódott kínos jelenet, amely Bessiet annyira aggasztá egyelőre minden utóhatás nélkül maradt. A bankár nem mutatta magát többé Browningnál, ez pedig bár néhány napig e kínos jelenet után mindannyiszor összerázkódott, valahányszor az ajtót nyilni hallotta, lassanként visszanyerte mégis nyugodtságát. Így aztán mire Theobaldot Munderstettenből Norrenburgba helyezték vissza, Bessienél is elmosódott az esemény hatása, úgy hogy nem volt nagyon nehéz hallgatnia róla.

Az öreg úr és Theobald különben is annyira el voltak foglalva a menyegzői előkészületekkel, hogy egyébre alig gondoltak. Amit csak egy hiú pompaszerető fiatal ember fantáziája egy pénzére büszke vén milliomos társzárja támaszkodva kigondolhat, hogy fényes ünnepet rendezzen, mindannak valóra kellett most válni. Bessie, tekintettel eddigi tapasztalataira, meg sem kísérelte, hogy a két könnyelmű férfi főnhéjazásának gátat vessen.

Csak egy elhatározásához ragaszkodott feltétlenül, a bált a polgári kötés előestéjén akarták tartani, holott ő az egyházi esküvő előtti napot a legszorosabb családi körben akarta tartani.

»Elő kell magamat készítenem a szentség vételéhez» mondá. »Ez pedig lehetetlenség bál zajában. Minden méltányos dologba kész vagyok néked engedni, Theobald; de ebben az egyben te engedj.»

Theobaldnak igen mindegy volt egy nappal korább vagy később tartják-e a bált, föltéve, hogy az a lehető legfényesebb lesz; nagybátyját is sikerült rávenni, ámbár csak hosszabb küzdelem után.

Igy köszöntött be a várva várt nap. Szép nap Browning életében. Bessie e naptól kezdve a német nemes hölgyek sorába fog emelkedni, a környék büszke nemes családjai képviseltették magukat az ünnepélyen, olyanok is, a kik eddig nagyon tartózkodók voltak, hogy Bessiet körükbe fogadják. Sokan csak azért, hogy az általános tiszteletnek örvendő bárónénak örömet okozzanak, készek voltak a parvenu eddig került házában megjelenni.

Browning Kantenstättel és Bessievel a teremben állott a vendégek fogadására, szeme büszkén esüggött hűgán, aki a legkisebb fesz és zavar nélkül teljesíté a háziasszony kötelességeit. Bessie aki különben pompás színben volt, meg volt indulva, mint minden leány azon nap előestéjén, mely sorsát mindörökre egy férféhoz köti; a hamiskás mosoly, mely máskor ajkai körül játszadozott, lágy, ábrándos kifejezésnek adott helyet arcán, ami szokatlan báj köleszött annak. Hangulatának tökéletesen megfelelt az egyszerű, egészen leányos toilette, melyet bátyja és Kattenstätt ellenvetéseire nem hallgatva választott ez alkalomra. Azok gyémánttal szerették volna beborítani, de nem engedett: »Am aranyoztatok meg a villát tetőtől talpig, ha akarjátok, de engem hagyjatok ki a nagy díszítésből, ma még önrendelkezési jogom van, s élni akarok vele.« Midőn most a két férfi látta őt igénytelen, de izléses toiletjében, kénytelenek voltak elismerni, hogy tapintata remekelt.

Bessienek rosszul esett, hogy Theobald anyja nem jelenhetett meg, kimélni akarván magát, hogy legalább az esküvőn megjelenhessen. Theobald rokonai elég számosan jelentek meg, de milyen idegenek voltak! A többi hívott vendégek is mily messze állottak tőle; a pompa nem kárpótolhatta azon egynek távollétéért, a kin egész lélekkel esüggött.

Midőn a fényes társaságot szemlélte, a mely őt megtisztelni gyűlt össze, olyan nehezére esett, hogy olyan egyedül van...

De mi ez?! Egyszerre csak nagy láрма támadt, két férfi tolokodott be, utánok néhány lármázó inas, a kik mindenáron föl akarták tartóztatni a hivatlan vendégeket. Az egyik Russwurm volt, a másik egy hosszú sovány vén ember, fésületlen, durva hajjal, szakállal, a legelhanyagoltabb ruházatban.

Mr. Browning fölpillantott a lármára s színében elváltozék. De mégis határozottan lépett Russwurm elé s durván kérdezé:

»Őn itt? Hivatlanul s e mellett ilyen kíséreléssel?»

Russwurm gúnyosan nevetett. »Kisérőm az ön legrégebb ismerősei közül való, Mr. Browning, azért bátorkodtam elhozni őt is. Együtt jártak iskolába; ön azóta fölemelkedett, ő ellenben elég szerencsétlen volt egy kis ideig a fegyház vendége lenni. No de ez elmúlt és...«

Erre Kattenstätt is előlépett, arca lángban, tekintete villámokat lövellt.

»Russwurm ur, mit jelentsen ez a szemtelen tréfa? Küldje ki rögtön ezt az embert, az az takarodjék vele együtt!«

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Faure kitüntetése.

Budapest, márcz. 6. (Saj. tud. távi.) Ő Felsége a király állítólag Faure elnököt a Szt.-István rend gyémántos nagy keresztjével tüntette ki.

Miniszter buktatás.

Budapest, márcz. 6. (Saját tud. táv.) Dániel keresk. miniszter ellen a kormánypárt egy része akciózt kezdett. Megakarják buktatni, ezért az ellenzék is meg akarják nyerni. De az ellenzék — ez egyszer — úgy látszik, nem fog segíteni a haragos kormánypártiaknak.

Az ingadozó hármas szövetség.

Budapest, márcz. 6. (Saját tud. táv.) Az osztrák-magyar monarchia és Németország diplomaciai tárgyalásokat folytatnak, melyeknek célja megállapítani miképpen lehetne segíteni Olaszországon, mely a most beállott vereségek következtében rossz anyagi viszonyok között van.

Rejtélyes abbé.

Budapest, márcz. 6. (Saját tud. táv.) Seilern gr. táviratilag kijelenti, hogy azon hír, a mely szerint a nála levő francia abbé gályarab lett volna, minden alapot nélkülöz. Az abbé igazi francia pap, ki még most is gyermekeinek nevelője.

Közgazdaság.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. márczius 6-án.

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	122.—
Magyar koronárjádék	—	—	—	99.05
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	124.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	101.75
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	96.75
Itálmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	100.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	97.—
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön	—	—	—	157.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	143.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	101.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	122.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	147.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	990.—
Magyar hitelbank részevény	—	—	—	422.—
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	380.—
Osztrák-magyar államvasúti részevény	—	—	—	372.25
20 frankos arany (Napoleonador)	—	—	—	456.—
Német birodalmi márka	—	—	—	59.02 $\frac{1}{2}$
London vista	—	—	—	120.65
Páris vista	—	—	—	47.87 $\frac{1}{2}$
20 márkás arany	—	—	—	11.78

Szerkesztői üzenet.

C. E. A kéredezett gróf Crouy-Chanel Andre siteri nagybirtokos ez idő szerint Váczon lakik..

A supé csárdás alatt. Ez a millennáris esztendő legrosszabb tárczája. Természetesen nem közölhetjük.

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

40 frtért

206 füzet

OSZTRÁK MAGYAR MONARCHIA

egészen új

felvágatlan állapotban

(66) 1—3 eladó.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

MEGHIVÁS

A „NAGYVÁRADI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.“

49-ik

rendes közgyűlésére,

mely

1896. évi március 8-án, délelőtt 10 órakor
saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

Tárgya:

1. Az igazgatóság jelentése az 1895. üzletév eredményéről.

2. A felügyelő bizottság jelentése az 1895. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozat hozatala.*

3. Az alapszabályok 26. szakasza értelmében lelépő igazgatóság helyébe igazgatósági elnök és 4 igazgatónak választása 3 évi időtartamra.

4. Az alapszabályok 35. §-a értelmében lelépő felügyelő bizottság helyére 3 rendes és 1 pót-felügyelőnek 3 évi időtartamra.

5. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kilépő 5 napibiztos helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra.

6. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.

7. Az igazgatóság előterjesztése a Zilahi Kálmán könyvvezető és Fekete Ferencz váltótárczatiszt nyugdíjazása és ezzel kapcsolatosan a megüresedett állások betöltése tárgyában.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább 1 hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előfűtendő tértívénnyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. évi március 1-én a részvényesek által megtekinthető.

Kelt Nagyvárad, 1896. évi február hó 11-én.

Sal Ferencz,

57 3-3 *kir. tanácsos, igazgatósági elnök.*

* Figyelmeztetnek a részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább 1/3-ad részét képviselik.

3468
1896

Árverési hirdetmény.

Sajósy Ignác Szent-János-utcai 329. sz. alatt létező kézi zálog-üzletében 1896. évi március hó 19-én délelőtt 8 órakor kezdődőleg árverést fog tartani, mely alkalommal 485 darab elzálogosított tárgy fog eladatni.

Az iparhatóság részéről az árverésnél a felügyeletet az 1881. évi 14. t. cz. 17. §-a értelmében Köllmann Adolf fogja teljesíteni.

Árverési feltételek: a vételár azonnali kifizetése és a megvett tárgyak rögtöni elvitele.

Az elzálogosított az árverésről azon figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá bocsátandó tárgyak tételszámai ugy a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, mint a kézi zálog-üzlethelyiségének aajtán kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1896. március 4.

ifj. Rimler,
rendőrfőkapitány.

(65) 1-1

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

sorsjegyei kaphatók a

—•• Biharmegyei Takarékpénztárnál. —••

50 11-0

Gőzeke szántás.

A nagyváradai lat. sz. káptalani uradalom

gőzekéjével

mély szántásokat

előnyös feltételek mellett elvállal.

Értekezhetni lehet

OVÁRY SÁNDOR

iklői gazdatisztnél (u. p. Nagyvárad.)

(61) 2-3

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító társaság

1894-ik évi zárszámadásában a következő eredményeket mutatja ki:

Összes bevétel 1895-ben: 251 millió frank.

Teljesen tehermentes külön nyereségtartalék: 139 millió frank.

Biztosítéki alap: 1146 millió frank.

Díjtáblázatokkal és bővebb felvilágosításokkal szolgál a

Keletmagyarországi főügynökség:

PROPPER N. JÁNOS

a nagyváradai keresk. felső tanintézet igazgatója főügynök.

38 3-12

—•• FELTÜNŐ! —••

HÁZIASSZONYOK

sok pénzt takaríthatnak meg a párisi petroleum-izzófény-hüvelyek használata által.

Párisi petroleum-izzófény-hüvelyek.

Minden hüvely 15 kr.

Szabadalmazva minden iparállamban. — Minden darab több hétre fehér világitást ad.

Legnagyobb világító-erő legkisebb petroleum-fogyasztásnál.

Nincs korom! Nincs szag! A legrosszabb petroleum is meglepő fehér világossággal ég.

A hüvely ugy a mint van, bele lesz dobva a petroleum-tartóba és 24 óra után már meglepően fehér fényt kapunk. Ha a petroleum kiégett, több héten át utántölthető a nélkül, hogy ki kellene venni. **Az első esetben figyelni kell, hogy a lámpa tiszta legyen és a bél le legyen vágva.**

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan expediáltatnak. — Magyarországon egyedüli elárusítója: **BRAND A.**
Budapest, Kalap-utca 15. szám.

Minden városban kerestetnek viszont elárusítók.

(68) 1-20